

Conf. univ. dr. Laura MACAROVSCI

**CĂSĂTORIA
ȘI DIVORȚUL
ÎN REGLENTAREA
NOULUI COD CIVIL**

Universul Juridic
București
-2012-

Editat de S.C. **Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2012, S.C. **Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al S.C. **Universul Juridic S.R.L.**

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MACAROVSCI, LAURA

**Căsătoria și divorțul în reglementarea noului Cod
civil / Laura Macarovschi. – București :**
Universul Juridic, 2012

ISBN 978-973-127-745-5

347.6(498)(075.8)

REDACTIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0731.121.218**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL telefon: **021.314.93.15; 0726.990.184**
DISTRIBUȚIE: tel./fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

**COMENZI ON-LINE,
CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%**

CAPITOLUL I

NOȚIUNI INTRODUCATIVE

Sediul materiei:

- Noul Cod civil, Cartea a II-a denumită „Despre familie”.¹
- Legea nr. 71/2011 (M. Of. nr. 696 din 30 septembrie 2011).

Conceptul de drept al familiei reprezintă un ansamblu de norme juridice ce reglementează relațiile de familie rezultate din logodnă, căsătorie, rudenie, filiație, precum și alte raporturi juridice similare.

Noțiunea de familie – este acea instituție juridică întemeiată pe căsătoria liber consimțită dinte soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea și educarea copiilor (art. 258 C. civ.).

Noțiunea de „soți” se referă la bărbatul și femeia uniți prin căsătorie.

Reglementarea concubinajului:

- art. 277 C. civ., denumit „*Interzicerea sau echivalarea unor forme de conviețuire cu căsătoria*” precizează că: „Parteneriatele civile dintre persoane de sex opus sau

---

¹ Dispozițiile tranzitorii și de punere în aplicare a Cărții a II-a a Codului civil sunt cuprinse în art. 24-51 din Legea nr. 71/2011.

6 Căsătoria și divorțul în reglementarea noului Cod civil

de același sex încheiate sau contractate în străinătate fie de cetățeni români, fie de cetățeni străini nu sunt recunoscute în România”.

Astfel, rezultă că legea română nu recunoaște concubinajul.

Reglementarea logodnei (art. 266-270)

1. Definiția logodnei: este promisiunea reciprocă de a încheia căsătoria, între bărbat și femeie [art. 266 alin. (1) și (5)].

2. Condiții legale:

2.1. condiții de fond: se cer aceleași condiții ca și la încheierea căsătoriei, cu excepția avizului medical și autorizării instanței de tutelă (în cazul căsătoriei minorului).

2.2. condiții de formă: nu se cere îndeplinirea nici unei condiții de formă și încheierea logodnei se poate dovedi cu orice mijloc de probă. Încheierea căsătoriei nu este, obligatoriu, precedată de încheierea logodnei.

3. Ruperea logodnei (art. 267 C. civ.)

3.1. Oricare dintre logodnici poate să rupă logodna nefiind constrâns să încheie căsătoria.

Orice **clauză penală** (prin care să se prevadă sancțiuni în cazul în care logodnicii nu încheie căsătoria) este considerată nescrisă (adică este sancționată cu nulitatea absolută).

3.2. Ruperea logodnei nu este supusă niciunei formalități și poate fi dovedită prin orice mijloc de probă.

3.3. Restituirea darurilor (art. 268 C. civ.): ruperea logodnei are ca efect restituirea darurilor primite în considerarea logodnei sau a căsătoriei – în *natură* sau, dacă

acest lucru nu mai este posibil, *prin echivalent*. Excepția o constituie *darurile obișnuite*.

Obligația de *restituire* nu mai există dacă logodna a încetat prin moartea unuia dintre logodnici.

3.4. Răspunderea pentru ruperea logodnei (art. 269 C. civ.)

Partea care rupe logodna în mod abuziv poate fi obligată să răspundă pentru toate cheltuielile contractate în vederea logodnei sau a căsătoriei, precum și pentru orice alte prejudicii.

Rezultă că, textul art. 269 alin. (1) C. civ. se referă la răspunderea civilă delictuală pentru fapta proprie, deoarece se precizează că răspunderea este reținută doar în caz de comportament abuziv (este vorba despre prejudiciile cauzate de abuzul de drept).

De asemenea, partea care, prin purtarea sa *culpabilă* a determinat-o pe cealaltă parte să rupă logodna poate fi obligată la despăgubiri [art. 269 alin. (2) C. civ.]. Deci, *purtarea culpabilă* a uneia dintre părți, care a determinat ruperea logodnei, generează obligația de despăgubire anterior precizează – ca parte a răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie.

Desigur, *sarcina probei* prejudiciului generat de culpa logodnicului respectiv, revine părții care se consideră vătămată de acest comportament.

Termenul de prescripție: dreptul la acțiune referitor atât la restituirea darurilor de logodnă, cât și la plata unor despăgubiri se prescrie în termen de 1 an de la ruperea logodnei.

8 Căsătoria și divorțul în reglementarea noului Cod civil

În concluzie, reglementând instituția logodnei, noul Cod civil nu rezolvă, de fapt, problemele de fond referitoare la regimul juridic al bunurilor logodnicilor, la regimul juridic al copiilor rezultați (și anume, dacă ar putea să beneficieze de prezumția de paternitate sau nu), la obligația de întreținere între foștii logodnici ș.a.

Din acest punct de vedere, instituția logodnei așa cum este reglementată în prezent, nu generează prea multe efecte juridice și nu dă răspuns la problemele uniunilor consensuale moderne.

CAPITOLUL II

CĂSĂTORIA

Secțiunea I

Încheierea căsătoriei

1. Definiția căsătoriei: uniunea liber consimțită între un bărbat și o femeie, care se încheie pe viață și are ca scop întemeierea unei familii (art. 271 C. civ.). Coroborând dispozițiile art. 271 cu cele ale art. 258, rezultă că *familia* se întemeiază pe *căsătorie* și nu pe alte forme de conviețuire după cum am arătat anterior.

2. Caractere juridice:

a) căsătoria presupune *diferențe de sex* între viitorii soți¹, conform art. 271 C. civ. Aceasta constituie și o condiție de fond la încheierea căsătoriei în lipsa căreia căsătoria ar fi lovită de *nulitate absolută* [conform art. 293 alin. (1)]. Problema se pune în cazul persoanelor care nu au sexul diferențiat (hermafroditismul);

---

¹ În multe state europene și americane, este recunoscută căsătoria între persoanele de același sex (a se vedea: Suedia, Norvegia, Marea Britanie, Danemarca, California, San Francisco, New York).

10 Căsătoria și divorțul în reglementarea noului Cod civil

b) căsătoria are un caracter *monogam* – ceea ce rezultă din textul art. 271, coroborat cu art. 273 C. civ. Sancționarea existenței unui astfel de impediment, o constituie *nulitatea absolută* a căsătoriei [art. 293 alin. (1) C. civ.], dar și sancțiunea specifică pentru infracțiunea de bigamie;

c) *caracter laic* - potrivit art. 48 alin. (2) din Constituție, căsătoria religioasă poate fi celebrată numai după căsătoria civilă.

d) *caracter solemn* – căsătoria este un act de stare civilă ce trebuie să îndeplinească anumite condiții de formă *ad validitatem*; conform art. 293 alin. (1) din noul Cod civil, căsătoria care nu îndeplinește condițiile de formă prevăzute la art. 287 alin. (1) C. civ. este lovită de nulitate absolută (viitorii soți sunt obligați să se prezinte împreună la sediul primăriei, în prezența a doi martori, căsătoria încheindu-se în fața ofițerului de stare civilă);

e) căsătoria se încheie *pe viață* – adică nu are un termen extinctiv. Dar, aceasta poate fi desfăcută prin divorț, în condițiile legii.

f) *scopul* căsătoriei îl constituie întemeierea unei familii – în caz contrar, căsătoria este lovită de nulitate absolută pentru *fictivitate* [art. 295 alin. (1) C. civ.];

g) căsătoria se bazează pe deplina *egalitate dintre soți* – care există nu numai la încheierea ei (conform art. 258 din noul Cod civil – familia se bazează pe căsătoria liber consimțită între soți, pe *egalitatea* acestora în timpul căsătoriei), dar și la desfacerea căsătoriei.

Secțiunea a II-a

Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei

1. Consimțământul la căsătorie.
2. Vârsta matrimonială minimă.
3. Diferența de sex între soți.
4. Comunicarea reciprocă a stării de sănătate.

1. Consimțământul la căsătorie

Conform art. 271 din noul Cod civil, căsătoria se încheie pe baza consimțământului liber și personal al soților¹.

Condițiile de validitate a consimțământului:

a) Consimțământul trebuie să fie exprimat cu *discernământ*. În caz contrar, căsătoria este anulabilă (conform art. 299 noul Cod civil). Acțiunea în anulare aparține soțului care nu a avut acest discernământ²;

b) *Consimțământul este dat personal și simultan* (art. 271 Cod civil). Rezultă că viitorii soți trebuie să se prezinte *personal* în fața ofițerului de stare civilă și a celor 2 martori; căsătoria este un act de stare civilă strict personal (*intuitu personae*) și deci nu se poate da prin

---

¹ Au fost înlăturate toate limitările referitoare la casta religioasă, rasă, avere în ceea ce privește libera alegere la încheierea căsătoriei, conform art. 1 alin. (3), (16), (17) din Constituția României. De exemplu, în dreptul musulman este strict interzis autorităților să încheie căsătoria dintre o femeie musulmană și un bărbat nemusulman – V.D. Zlătescu, *Drept privat comparat*, Ed. Oscar Print, 1998, p. 25.

² Laura Macarovschi, *Dreptul familiei*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 11.

12 Căsătoria și divorțul în reglementarea noului Cod civil

procură. Dacă aceștia nu se pot deplasa la sediul stării civile, atunci se deplasează ofițerul de stare civilă la locul unde se găsesc viitorii soți și cei doi martori [art. 287 alin. (2) C. civ.];

c) *Consimțământul este actual* în sensul că oricare dintre părți se poate răzgândi în privința încheierii căsătoriei. Logodnicii nu pot fi obligați să încheie căsătoria [art. 267 alin. (1) C. civ.], iar orice clauză care ar stipula sancțiuni în cazul în care nu se încheie căsătoria, este lovită de nulitate absolută [art. 267 alin. (2) C. civ.];

d) *Consimțământul trebuie să fie neviciat*.

Viciile de consimțământ sunt: eroarea, dolul și violența.

d.1) *eroarea*: constituie viciu de consimțământ doar atunci când se referă la identitatea fizică a soțului. Deoarece consimțământul se dă în prezența viitorilor soți, această situație este aproape exclusă. În literatură, se reține exemplul gemenilor identici¹.

d.2) *dolul*: constituie inducerea în eroare a viitorului soț, pentru a-l determina să încheie căsătoria. *Formele dolului*: dolul prin acțiune, prin folosirea unor manopere dolosive (de exemplu, falsificarea unor documente) sau dolul prin inacțiune (denumit și dol prin reticență). Dolul prin omisiune presupune că unul dintre soți i-a ascuns cu intenție celuilalt soț, un fapt, pe care dacă acesta l-ar fi cunoscut, n-ar fi încheiat căsătoria. De exemplu, soția i-a ascuns soțului, starea de graviditate, copilul fiind al altui bărbat, sau soțul i-a ascuns soției infertilitatea.

d.3) *violența*: constituie constrângerea fizică sau psihică a viitorului soț, pentru a-l determina să încheie

---

¹ A. Filipescu, I. Filipescu, *Dreptul familiei*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 24.